

Menningar- og viðskiptaráðuneyti

Minnisblað

Viðtakandi: Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis
Sendandi: Menningar- og viðskiptaráðuneyti
Dagsetning: 03.05.2023
Málsnúmer: MVF22080089
Bréfalykill: 03.02

Efni: Svör menningar- og viðskiptaráðuneytis vegna umsagna sem hafa borist um 899. mál – kvikmyndalög (framléiðslustyrkur til lokaþjármögnunar o.fl.).

Með tölvupósti, dags. 26. apríl sl. var óskað eftir afstöðu menningar- og viðskiptaráðuneytis til umsagna um 899. mál, kvikmyndalög. Alls bárust fimm athugasemdir frá; Samtökum íslenskra kvikmyndaframleiðenda (SÍK), Félagi leikmynda- og búningahöfunda (FLB), Félagi íslenskra listamanna í sviðslistum og kvikmyndum (FÍL), Bandalagi íslenskra listamanna (BÍL) og Samtökum kvikmyndaleikstjóra (SKL).

Bandalag íslenskra listamanna leggur til að sett verði í reglugerð hjá Kvikmyndamiðstöð að úthlutun styrkja til kvikmyndagerðar sé bundið skilyrðum um að samningar við fagfélög listamanna séu til staðar og þeir virtir án undanbragða.

Félag íslenskra listamanna í sviðslistum og kvikmyndum kallar eftir því að Kvikmyndamiðstöð Íslands og aðrir opinberir sjóðir og fyrirtæki s.s. RÚV geri það að skilyrði fyrir úthlutun og/eða samstarfi að listamönnum sé greitt samkvæmt kjarasamningum. Að auki að listamenn njóti velgengni sinna verka með þeim hætti að hagnaði sé deilt til þeirra með réttshafagreiðslum. Félagið tekur undir ábendingar BÍL að styrkhafar úr Kvikmyndasjóði greiði listamönnum og öðru starfsfólki er kemur að kvikmyndagerð laun samkvæmt kjarasamningum.

Félag leikmynda- og búningahöfunda lýsir yfir stuðningi við umsögn FÍL að ofan.

Samband íslenskra kvikmyndaframleiðenda fagnar frumvarpinu en leggur áherslu á mikilvægi þess að nýjum styrkjaflokki frumvarpsins fylgi fjárframlög. Þannig er nauðsynlegt að tryggð verði heimild til hækkunar á fjárlögum til Kvikmyndasjóðs til þess að nýr styrkjaflokkur teljist raunhæfur. Að óbreyttu gengur nýr styrkjaflokkur á önnur verkefni innan sjóðsins.

Samtök Kvikmyndaleikstjóra gera engar athugasemdir við frumvarpið en taka undir umsögn FÍL að ofan.

Afstaða menningar- og viðskiptaráðuneytis

Umsagnir BÍL og FÍL vísa að stórum hluta í orðalag Kvikmyndastefnu til 2030 sem frumvarp til laga um breytingu á kvikmyndalögum byggir á.

Kvikmyndamiðstöð Íslands ber skv. 3 gr. kvikmyndalaga, nr. 137/2001, að efla kvikmyndamenningu á Íslandi og var stofnuninni falin ábyrgð á flestum aðgerðum kvikmyndastefnunnar nema annað sé tekið fram. Samkvæmt upplýsingum frá miðstöðinni var við árslok 2022 búið að hrinda ýmsum aðgerðum í framkvæmd. Til að mynda hefur miðstöðin unnið að sáttmála með félögum í kvikmyndagerð um vinnutímaviðmið, jafnrétti og öryggismál. Þar með talið að vinna gegn einelti og ofbeldi á vinnustað og áreitni og mismunun. Að auki hefur miðstöðin unnið að yfirlýsingu um sjálfbærni og fjölskylduvænt starfsumhverfi í samráði við félög í kvikmyndagerð og hefur yfirlýsingin verið innleidd í umsóknargögn. Í aðgerð 9c. í kvikmyndastefnu er fjallað um starfslaun höfunda kvikmyndaverka þar sem lagt er til að komið verði á nýjum launasjóði kvikmynda höfunda sem leikstjórum og handritshöfundum verði gert kleift að sækja um starfslaun úr líkt og tíðkast í

öðrum listgreinum. Frumvarp til laga um breytingu á lögum um listamannalaun, nr. 57/2009 er á þingmálaskrá menningar- og viðskiptaráðherra á 153. löggjafarþingi.

Í reglugerð um Kvikmyndasjóð, nr. 229/2003, segir í 11. gr. um umsóknargögn og kostnaðaráætlun að umsóknir um styrki til handritsgerðar, þróunar, framleiðslu, þ.m.t. tímabundinna vilyrða til framleiðslustyrkja, eftirvinnslu og kynningar skuli vera skriflegar á þar til gerðum eyðublöðum Kvikmyndamiðstöðvar. Meðal umsóknargagna eru skv. 15. tölulið samningar við alla rétthafa og höfunda kvikmyndaverks. Í 13. gr. reglugerðarinnar segir að uppgjöri vegna styrkveitinga skuli skilað innan sex mánaða frá þeim tíma að verki telst lokið skv. úthlutunarsamningi. Uppgjör skal innihalda sömu liði og upprunaleg kostnaðaráætlun og skulu upphæðir úr kostnaðaráætlun fylgja með til samanburðar. Verði verulegar breytingar á handriti, fjármögnun eða kostnaðaráætlun frá umsókn ber styrkþega að tilkynna það Kvikmyndamiðstöð án tafar. Í slíkum tilvikum tekur forstöðumaður endanlega ákvörðun um hvort krefjast eigi endurgreiðslu styrks, að hluta eða öllu leyti, eða hvort lækka beri fjárhæð styrks sem veittur hefur verið en er ógreiddur. Allir rétthafar við gerð kvikmyndverks eru því tilgreindir í umsóknargögnum hverju sinni. Sérstaklega er fjallað um samninga um kvikmyndagerð í 41. og 42. gr. höfundalaga nr. 73/1972.

Fjárveitingar til Kvikmyndamiðstöðvar Íslands og Kvikmyndasjóðs birtast í fjárlögum ár hvert. Í greinargerð með tillögu til þingsályktunar um fjármálaáætlun fyrir árin 2021–2025 er bent á að í kvikmyndastefnunni felist tækifæri og vaxtarsprotar í kvikmyndagerð sem atvinnugrein. Kvikmyndir styrki að auki stöðu íslenskrar tungu og komi Íslandi á framfæri erlendis. Í fjármálaáætlun fyrir árin 2021–2025 er tilgreint það markmið að skapa betri skilyrði fyrir fjölbreytni, nýsköpun og frumkvæði í listum og menningu. Þar er lögð áhersla á að endurskoða og einfalda umgjörð stuðnings við menningu og listir og styrkja faglega launa- og verkefnasjóði listamanna. Efni frumvarpsins tengist því markmiði í fjármálaáætlun fyrir árin 2021–2025. Ef ákvæði frumvarpsins verða óbreytt að lögum þarf að gera breytingar á reglugerð um Kvikmyndasjóð, nr. 229/2003, þar sem bætt yrði við reglugerðina kafla með útfærslu á nýjum styrkjaflokki, meðal annars um skilyrði sem verkefni þurfa að uppfylla til að vera styrkhæf, reglur um endurheimt styrkjanna og tekjuviðmið og fleiri tengd atriði. Drög að breytingu á reglugerðinni liggja fyrir og voru kynnt í Samráðsgátt samhliða frumvarpinu. Ákvæði frumvarpsins fela í sér óverulegar breytingar á verkefnum og gjaldskrárheimildum Kvikmyndasafns Íslands, sem og á verkefnum Kvikmyndamiðstöðvar Íslands, sem munu ekki hafa áhrif á áætlaðar fjárheimildir stofnananna.

Að lokum telur ráðuneytið rétt að nefna að ríkið gerir kjarasamninga á grundvelli laga um kjarasamninga opinberra starfsmanna, nr. 94/1986, annars vegar og laga um stéttarfélag og vinnudeilur, nr. 80/1938, hins vegar. Fjármála- og efnahagsráðherra fer með fyrirvar ríkissjóðs við gerð kjarasamninga. Hann skipar samninganefnd til að annast samninga fyrir sína hönd. Nefndin starfar í nánnum tengslum við kjara- og mannauðssýslu ríkisins sem starfar í umboði ráðherra og er í forsvari fyrir ríkið sem vinnuveitanda. Ekki er hefð fyrir því að ráðherra menningarmála hafi aðkomu að kjaramálum.